

Leena-Maijan

KIRJASTOSSA

Olen saanut kirjat kustantajilta arvioitaviksi. Lisää kirjasuosituksia blogissani: leena-maijankirjasto.blogspot.com • Leena-Maija Tuominen

Rajoitettua vapautta

Pirkko Saision Suliko (Siltala 2024, 411 s.) sinetöi hänen asemansa suomalaisena huippukirjailijana. Saision luomisvoimaa ei ole nujertanut suuri työ määrä eikä ikä. Suliko on tyyllisesti ja sisällöllisesti upea romaani.

Saisio on antanut puheenvuoron hirmuhallitsija **Josif Vissarionovits Dzugasvilille** (1878–1953) eli Stalinille, joka käy romaanissa läpi viimeisiä elinpäiviään. Isä Aurinkoinen uskoo loppuun saakka, että hän ei olisi voinut tehdä mitään eri tavalla. Hän on ollut armoton itselleen ja armottomuus on täytynyt siirtää muiden ihmisten elämään.

Saision taidokkaasti rakennetussa kertomuksessa Stalin hakee tukea Sulikosta. Aluksi oletin, että Suliko olisi yksi Josifin monista naisista, mutta se onkin georgialaisen **Akaki Tseretelin** rakkausruno. Siitä tehty sävellys soi tuohon aikaan radiossa. Suliko tarkoittaa georgian kielessä sielua.

Suliko sai vuoden 2025 **Runeberg**-palkinnon. Kilpailun raati perusteli päätöstään: ”Suliko on raaka ja runollinen kuvaus yhdestä maailmanhistoriamme tunnetuimmasta hirmuvaltiaasta. Historiallisesta kontekstistaan huolimatta se kertoo myös meistä ja ajasta, jossa elämme. Saisio onnistuu kuvaamaan samaan aikaan sekä ihmissielun äärimmäistä pahuutta että haavoittuvuutta taiturillisella otteella, keskitetysti ja kirrkaasti. Mestari-teos.” Parempaan arviointiin en pysty.

Frode Grytten Päivä jona Nils Vik kuoli (suom. Sanna Manninen, WSOY 2025, 197 s.) on hienoimpia lukemiani romaaneja. Norjalainen Grytten, 64 on kirjailija-toimittaja, jonka ensimmäinen runokokoelma ilmestyi 1983. Sen jälkeen hän on kirjoittanut novelleja, romaaneja ja lastenkirjoja. Häneltä on suomennettu novellikokoelma Popmusiikkia (2003) ja romaani Sylissä synkän virran (2007). Ja nyt uusi romaani 10 vuoden välikauden jälkeen.

Romaanin nimihenkilö Nils Vik on kyytiveneenkuljettaja, jonka koko elämä on ollut veneen kuljettamista Norjan vuonoissa, useimmiten lähellä kotia. Nils on menettänyt vaimonsa Martan, jota hän on rakastanut pyyteettömästi ja

palavasti. Nyt Nils tuntee, että hänenkin elämänsä on päättymässä.

Ennen kuin Nils Vik ohjaa veneensä tuntemattomille vesille, hänen veneeseen poikkeaa moni hänen kyyditsemänsä. Ensimmäisenä veneeseen loikkaa Luna-koira. Koiralla on Nilsille paljon kerrottavaa. Nilsillä puolestaan on paljon kerrottavaa laivalla kuljettamistaan ihmisistä. Lukija saa tutustua moniin mielenkiintoisiin henkilöihin. Grytten piirtää henkilökuvat hienovaraisesti ja tyylikkäästi. Niitä on nautinto lukea.

Venemies pohtii paljon myös elämän tarkoitusta. Nilsin vene lipuu hiljalleen sinne, minne sen on määrä mennä, läpi kauniiden ja jylhien Norjan maisemien ja vuonojen.

Abdulrazak Gurnahin Hylkääminen (suom. Einari Aaltonen, Tammi 2025, 348 s.) on samalla kertaa upea romaani ja valaiseva oppikirja. Nobelin kirjallisuuspalkinnon 2021 voittanut kirjailija avaa länsimaalaiselle lukijalle väylän tutustua afrikkalaisiin ja intialaisiin ihmisiin, joiden sukutausta ei ole yksioikoinen. Gurnahilta on suomennettu teokset: Loppuelämät (2022), Paratiisi (2023) ja Kivisydän (2024).

Hylkääminen on romaani ja samalla kertomus kirjailijan ja hänen sukunsa elämästä. Gurnah on kuvaamansa perheen kuopus, joka tietää jo hyvin nuorena, että hän lähtee pois synnyinsijoiltaan Sansibarista. Sansibarin saarialue oli Britannian protektoraatti 1890–1963. Romaanissa siirtomaaisännät hallitsivat ja suvaitsevaisuus vierasta kohtaan oli puolin ja toisin armotonta. Sansibarissa oli paljon kauppiaita muun muassa Intiasta.

– En halua olla missään tekemisissä mokomien omavaltaiisten, pilkkaavien, betelpähkinöitä jauhavien ja piimää ryytävien peneteleiden kanssa, isä sanoi. Pilkan kohteena olivat tällä kertaa intialaiset.

Maaillalle pyrkivä nuori mies ehtii lähteä pois ennen Sansibarin itsenäistymistä. Sopeutuminen Lontooseen ei ole helppoa ja yhteys kotiväkeen olematon. Helppoa ei ollut niillä, jotka jäivät eikä niilläkään, jotka lähtivät.

Romaani on havahduttava kertomus kolonialismin ikaikaisesta vaikutuksesta. Kolonialismi on ilmiö, jossa ihmiset ja valtiot ottavat hallintaansa toisten ihmisten asuttamia valtioita ja alueita ja puuttuvat niiden yhteiskuntaan, talouteen ja kulttuuriin.

ELÄKKEENSAAJA-LEHDEN ILMOITUSMYynti 045 110 4122